

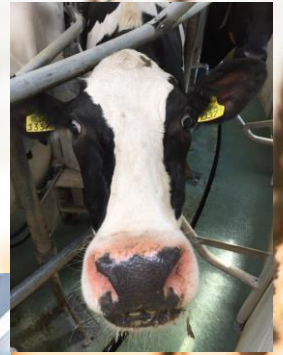
Boeren in Balans

Noardlike Fryske Wâlden

*Growing
a better world
together.*

Rabobank

Een enorme uitdaging

Gezonde voeding voor de wereld

De wereldbevolking groeit snel, consumenten vragen om voedzame, gezonde voeding. Opschaling en diversificatie van het aanbod is hard nodig.

Met minder impact op leefomgeving en milieu

Tegelijkertijd staat de huidige manier van produceren onder grote druk vanwege de impact op het klimaat, de leefomgeving en de biodiversiteit.

Growing
a better world
together.

Rabobank

Sleutelrol

De Rabobank wil voorgaan in de voedseltransitie waar de land- en tuinbouwsector voor staat. Een ambitie die past bij onze sleutelrol.

Wereldwijd leidend

Helft van de top 300 food- en agribedrijven is klant.
Helpt van al het voedsel belandt via Raboklanten op het bord.

Maatschappelijk geworteld

Coöperatieve genen. Samenwerkingen met agrariërs, overheden, ngo's, kennisinstellingen.

Rabobank

Growing
a better world
together.

Onze visie

Een visie die wij al langer doorvoeren op het vlak van duurzaamheid, natuur inclusieve landbouw en het versterken van innovatie.

Eerlijke prijs

- Een gezond inkomen voor elke schakel in de voedselketen

Koplopers

- Als voorbeeld voor de rest van de sector

Verdieping

- Duurzaam bodembeheer en een robuuster teeltsysteem
- Tegengaan van verspilling
- Een duidelijk en haalbaar tijdspad
- Ketenoplossing

Rabobank

Growing
a better world
together.

Onze ambities

We gaan de uitdaging aan door ons sterk te maken voor de volgende 5 speerpunten:

1. CO₂-emissies reduceren
2. Kringloplandbouw
3. Biodiversiteit
4. Voedselverspilling halveren
5. Ondernemerschap

Rabobank

Growing
a better world
together.

In 2030 is de land- en tuinbouw

Groen

Gezond

Gewaardeerd

Growing
a better world
together.

Rabobank

1

CO₂-emissies

Onze Nederlandse klanten moeten in 2030 3,5 Mton CO₂ minder uitstoten om een bijdrage te leveren aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord.

Rabobank

Growing
a better world
together.

Kringloop- landbouw

De manier waarop we nu produceren, is op termijn niet houdbaar. Daarom is een transitie naar een circulaire landbouw noodzaak, waarin voedsel-, grondstof- en energieverliezen tot een minimum zijn beperkt.

Growing
a better world
together.

Rabobank

Zo willen we dat realiseren:

- **Bewustwording consument**

We houden sessies met consumenten (via ledenraden en particuliere klanten) waarin we ze ervan bewust maken dat zij de sleutel in handen hebben voor de transitie.

- **Innovatiefonds**

We richten een fonds op dat innovaties in de circulaire economie op gang brengt en doorontwikkelt tot concrete 'proven' toepassingen.

- **Kennis en netwerken**

Die zetten we in om ketenpartijen samen te brengen in circulaire systemen, ook internationaal.

- **Bodemkwaliteit**

Die kan verbeteren door de betere inzet van (bewerkte) mest en kunstmest, verantwoord gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, betere bouwplannen en vruchtwisseling, precisielandbouw, veredelingstechnieken, sensortechnologie, robotica en big data.

Rabobank

Growing
a better world
together.

Biodiversiteit

Een rijkere biodiversiteit maakt Nederland mooier en de landbouw gezonder. We willen het voor boeren interessanter maken om 'nature inclusive' te werken.

Growing
a better world
together.

Rabobank

Zo willen we dat realiseren:

- **Biodiversiteitsmonitor**

Samen met WNF en FrieslandCampina ontwikkeld: dient als basis voor het belonen voor natuurvriendelijk opereren. Voor akkerbouw vindt dit plaats in samenwerking met Brancheorganisatie akkerbouw, WNF en provincie Groningen

- **Beter bodembeheer**

Rabobank, a.s.r. real estate landelijk vastgoed en drinkwaterbedrijf Vitens nemen als 'bodemcoalitie' deel aan dit project. Ook hier zal de Rabobank haar financieel instrumentarium inzetten om ondernemers die hun bodem aantoonbaar beter beheren, te waarderen met gunstigere rentetarieven.

- **Deltaplan Biodiversiteit**

Samen met natuur- en milieuorganisaties, boeren, wetenschappers en bedrijven hebben we meegewerkt aan een plan dat de natuur rijker, de landbouw gezonder en de openbare ruimte leefbaarder moet maken.

Rabobank

Growing
a better world
together.

Kernpunten uit Deltaplan Biodiversiteit

Vijf succesfactoren:

- Verdienmodellen
- Draagvlak en gedeelde waarden
- Stimulerende en coherente wet- en regelgeving
- Kennis, innovatie en educatie
- Samenwerken op gebiedsniveau

gettyimages
Cor van der Wal | 500px

Growing
a better world
together.

Rabobank

Biodiversiteitsmonitor

De biodiversiteitsmonitor

Versterken
biodiversiteit

Kritische Prestatie
Indicatoren

Mogelijke
maatregelen voor
melkveehouders

Basis voor
verdienmodel

Belangrijke indicatoren van biodiversiteit melkveehouderij

*Klimaat
CO₂*

*Landgebruik
Blijvend grasland
Eiwit van eigen land*

*Emissies
NH₃*

*Mineralenverliezen
N-bodemoverschot*

*Landschap
Aandeel beheer*

*Soorten
Kruidenrijk grasland*

MEERVOUDIGE BELONING MET ÉÉN INSTRUMENT

Meerdere beloningen, gedeelde waarden en gerichte ondersteuning van bedrijven, vormen een belangrijke stimulans voor agrariërs om de overstap te maken.

Kernpunten uit Deltaplan Biodiversiteit

Vijf succesfactoren:

- Verdienmodellen
- Draagvlak en gedeelde waarden
- Stimulerende en coherente wet- en regelgeving
- Kennis, innovatie en educatie
- Samenwerken op gebiedsniveau

gettyimages
Cor van der Wal 1 500px

Growing
a better world
together.

Rabobank

Halveren voedselverspilling

Een derde van het geproduceerde voedsel in de wereld is verspild of gaat verloren. Dat kost geld en grondstoffen en onnodige CO₂-uitstoot is het gevolg.

Growing
a better world
together.

Rabobank

Zo willen we dat realiseren:

- **Oogst, opslag, verpakking en vers houden**

Ondernemers in Europa kunnen 5 mld. euro per jaar besparen door innovaties in oogsten en opslag. Nog eens 2,5 mld. door beter monitoren van de versheid.

- **Logistiek en opslag in niet-westerse landen**

In Afrika en andere niet-westerse landen is de Rabobank betrokken bij investeringen in een betere logistiek en opslag van landbouwproducten.

- **Bewustwording consument**

We houden dialoogsessies met klanten over het terugdringen van voedselverspilling en voedselverliezen. We hielden een hackaton voor apps die mensen helpen minder voedsel weg te gooien. Samen met Natuur & Milieu en verpakkingsleverancier Depa promoten we doggy bags bij restaurants.

Growing
a better world
together.

Rabobank

Ondernemer- schap

Ondernemers maken het verschil.

Growing
a better world
together.

Rabobank

Bedankt

Growing a better world together

*Growing
a better world
together.*

Rabobank